

L a t w e e f c h u A w i s e s .

Nr. 49. Zettortdeenâ 7tâ Dezember 1839.

F a u n a s s i n n a s .

No Birschumuischas. Sawadu gabbu mehß effam nodsihwojuschi un schis gads muhs atkal mahza, ka Deewa dohmas ne irr muhsu dohmas. Seema bija ilga, pastahwiga un baggata no sneega; labbi eesalluschi rudsu lauki, ne redseja nekahdu mihkstu laiku — nu wiffi laudis teize: „Tu buhs papillnam maifes!“ bet kad beidsot ap Jurra deenu sneegs nokuffe, tad rudsi semu sneega bija iswahrguschi. Eeßdu mehneßis bija jauks un silts, bes nahts salnas, sahle steidsahß beßi augt, leetus ne truhke, kohku seedi wiffi reiß isplauke. Ak tarwu jaußtu angligu laizimu! Wassaraji labbi fadihge, eesehle un preezigi auge. Weenâ neddetâ ween bija wehß laiks ar leetu un außu — kad rudsi seede — bet tahdu laiku jaw daschu gabbu bijam redsejuschi bes leelas skahdes. — Mehß zerream ka wiß wehl labbi buhs un teescham atkal augligs laiks rahdijahß ar siltumu un slapjumu, bet Deewa dohmas ne bija muhsu dohmas! Plauschonas laiks atnahze, bet wahrpinas bija tuffchas, graudini sikh un weegli kâ atschirras. Mehß wehl zerream us fwehtibu pee wassarajeem, bet arri tee ne isdohdahß tik labbi, kâ gan bijam gaidijuschi; salt tee ne nosalle, paschi wehlaini tikke gattawi, bet slapjums un karstums tohs bija maitajuschi! Gads bija baggats no sahles, ohtr tik kâ pehrn, bet leetus aiskaweja wiffus darbus — dauds seena sapiu un dasch namma tehws nuble wehl beids feenu pflaut un kast. Wassaraji isdihgst laukâ un stirtes irr kâ ar salkem welleneem apflahßas. Daschi lauki scho ruddeni palikke neapfehiti pee mahjahm kâ pee muischahm. Gan pehrngadd slapjums papillnam un wehßa waffara bija, „nu buhs slihts“, tâ mehß dohmajam un behdigi mehß redsejam ka rudsi fadihge kuh-

lõß un tomehr bija Deewa fwehtiba pee maifes — jo Deewa dohmas ne bija muhsu dohmas. Geksch 35 gaddeem mums ne bija tahßs neaugligs gads kâ scho gadd! —

Zettortâ Otkobera deenâ pirma nahts salna rahdijahß — puffes wehl papillnam dahrsõß seed — knappa gan scho gadd ruddens fwehtiba — bet kad zilweki prahtigi un sahtigi un apdohmigi dsihwo — un tiffuschi strahda un zaur rohßasdarbeem kaut ko pelni — un tur klahß Deewu bihstahß un us winna schehlastibu gaiba, tad pahrtikim, kâ jaw daschu gruhtu gabbu effam pahrtikfusch. —

No leelas Eferes. Tai naht no 19ta us 20tu Nowembera deenu muhs diwi ugguns-grehli lohti isbaidija. Weens gaddijahß no wakkara ap pulksten 8, kad weenam no muhsu fainneekem, Salkenu Jahnim, pascha un kalpu stalli ar wiffu lohpu ehdamu fadeds; lohpinus, gohds Deewam wiffus isdsinnusch. *

Ugguns effot no kalpa stalla jeb schkuhna zehlfuseß, warr buht gan no pihpja, ar ko daschi neprahtneeki, usfimehkejuschi par ahru jeb stalleem staiga, to turpinal dabbusim sinnaht. Ta skahde wehl newaid aprehkinata.

Kas tahß par behdahm tam gohdigam wezzam fainneekam! Kur nu tahdâ valnappâ gaddâ lohpinem ehdamu nems un kâ teem parwehnti usbuhwehß? — Gan no muischas tam paligu sneegß, bet woi wiffu to kas weenâ stundâ pohßtâ gahjis tik lehti warreßs apgahdaht; tas newa ihßâ laikâ eespehjams. Tapehß ar ugguni lohti apdohmigi jadsihwo.

Ohtra ugguns gaddijahß no rihta pehß pulksten 7, un muhsu sirdis jo wairak satreeze.

Geraugam us weenreis, ka wiffa muischagaishcha paleek no ugguns; ar bailehm istekkam

ahrà un rebsam fà tas krohgus ais. Wadastes, fur muhsu wezz gohdigs teefas wezzafais D. Sternheim mahjo, un fo tikkai par Zahneem scho gaddu usnehme, fas us paschu frasta mailu stahw, no ugguns leesmahm wiss pahri aisnehmees, tas salmu jumts un feens un salmi fas us stebdeli bija usbahsti, jaw leelâ degschana degg. Nu tekkam un wahkam laudis kohpâ pee glahbschanas; pahri Wadastti tikkai ar laiwu 7 zilweki ween warr zeltees un tomehr ugguns ar weenu stipraka tohp, kamehr laudis satezzeja un wairak uhdena warreja peenest un dsehst. Tè tappe tublin spahres ar ketscheem norautas un istabas greesti, pahr wirsu apleeti fà zilweki jo wairak un drohschaki warreja uskahpt un wissapfahrt ar uhdeni leet, zitti no semmes ar dubleem us ugguni sweede, fas jo wairak dsehse fà uhdens; tà pehz 2 stundahm ugguns stiprumu uswarrejam, isstabu stahwu un kambarus apglahbam. Steddele lihds ar I sirgu, I gohwi, 8 aitam, 2 tellem, I fivenu un 50 tihtareem, fà arri preekschnams fas pee stebdeles klagt lihds ar I skappi pilns ar drahnahm un zittahm leetahm fadeds. Dauds arri no tahm leetahm, fo no isstabas un kambareem glahbe tappe sadraggatas zaur to ahtru rauschanu.

Ugguns no stebdeles augschas irr zehlfuses, jo ihfi preeksch tam lohpus kohpohst neko naw mannijuschi, dohma fà kahds eedsehris zilweks ar pihpi uslihdis salmds gulleht un ugguns til ilgam fur eemettufees grudejusi, kaleht par nelaimi waltâ tikkufi.

Deews lai teem tohti apbehndinateem zilwekeem palihds un labbas firdis usmohdina fas teem sawu rohku pasneeds, fà atkal warretu sawas nobehguschas ehkas ustaisht, un to Deewa pahrmahzichanu ar pazeetigu prahtu panest, „jo fo Deews mihle to winsch arri fà Zehws pahrmahza. Bet lai arri mahzahs ar ugguni tohti apdohmigi dsihwoht, un lai stipri wakte fà nekahds aplamneeks ar ugguni fur eet, jeb ar pihpi apfahrt stauga zaur fo ir newainigeem lihds jazeesch.

M. B.

Tas Rungs pasarga wiffus, fas winnu mihlo. Dahw. ds. graphm. 145, 19.

Leischds kahdâ Krohna muischâ Schawles aprinki, dsihwo taggad weens Bahzu wehwers, gan nabbags wihrs kam mas pee rohkas, bet labz muddigs strahdneeks, un gohdigs deewabihjigs zilweks. Zehws tam agri nomirre, un atstahje flimmu seerwu ar 6 behrneem. Schis wehwers, to brihd tikkai 14 gaddus wezz buhdams, bij pats wezzafais no behrneem. Tas pats usturreja nu ar sawu ammatu un rohkas darbu ween, wissu tehwa nammu, wezzu flimmu mahiti, 4 brahlus un I mahfi. Zeeti strahdadams tam isdewahs ar Deewa paligu, sawus peederrigus, kaut gan gruhti, tomehr iswilt, un ar gaddeem leelus isaudseht, isstohleht, pee meistereem aisdoht, un fà warredams tohs apgahdaht. Bet wehl tam preeksch 3 brahteem un few paschu Krohna dohschanas un galwas nauda jamakfa. Gan masa pelna schinns gaddos ar sawu ammatu, jo maife dahrga, bet zaur refruhschu dohschanu galwas nauda scho gadd leelafa; makfaschanas laiks irr klagt, un nabbagam ne bij pascham tik dauds kullitè fà tè waijaga. Gaddijahs laimei wehl labbas firdis fas winnam til dauds patappinaja, zif tam truhke. Bet fur nu nems scheem to atdoht, un fas pascham waijag pee pahrtifschanas? — Tè nabbagam taisnam gan behdigas dohmas deesgan! — Ar tahdahm kaudamees sawâ prah-tâ, taisahs us zeltu galwas naudu makfahf sawâ pilsehtâ. Prohti fà kahjahm gahjis. Us zeltu leels suns tam garram skreij, bet itt klusfam, ne hurd ne reij; par to muhsu zetta staugatajs, eeksch dohmahm buhdams, to arridsan dauds ne leet wehrâ. Bet ne zif ilgi isdsird leelu trohtfni sawâ preekschâ; bij turwu klagt pee kahdu sahdschu. Tè eegahjis, eerang lauschu pulku apfahrt leelu sunnu fo patlabban ar mohkham bij nosittusch. Brihnum tas pats suns fas schim flussi bij garram skrehjis. Traks buhdams tas jaw lohpus bij sarehjis, un deemschehl arri diweem zilwekeem uskrittis, no fur-

reem weens ar scho nelaimi breefmigu gallu
 dabbujis, ohtr's isglabhts tappis. Zè nu bij
 deewabihjigam wihram fo apdohmaht, un par
 fo preezatees! — Miltlais Deews man lihds
 schim wiffa sawâ buhschanâ tik schehligi palih-
 dsejis — tà fazzija nu là eepreezinahs sawâ
 firdi — un nu azzim redsoht winsch manni is-
 fargajis no leelas nelaimes un pohsta nahwes,
 itt teescham gribbedams, fa man wehl buhs
 sawejeem par labbu dshwoht un strahdaht.
 Tad nu man arri ne liks bohjâ eet sawâ nab-
 badsibâ, bet man jo prohjam palihdsehs, un
 mannus sweedrus swehtih's; us winna wahrdu
 gribbu nu jo stipri zerrecht un palautees un pree-
 zigi strahdaht! Gohdig's wehweris atmette nu
 wiffas behdigas skumjas dohmas, isstaigaja
 lihgsins sawu zellu, pahrgahje wessels sawas
 mahjas, un pee trellineem zeeti sehbedams brih-
 scham usdseed: Kas Deewu debbesis leef
 waldih't x. x. x.

R. S — 3.

Debbes trihni.

(I. Kor. 13, 13.)

1.

Kas ween no debbes nahf
 Irr pasaufei par labbu;
 Un pilnam baggati
 Deews dohd, un zilwef's dabbu.
 Lai buhtu meefas leet'
 Woi dwehfl'es mantina;
 Pahr debbes dabwanu
 Ne weena pahrafâ.

2.

Râ debbes maisite
 Mums tizziba irr dohta;
 Bes tahs ne warram buht,
 Mums preek's, un swehta roh'ta!
 Pats miltlais Deewa behl's
 No debbes atneffis;
 Ar winnu scheitan drohsh,
 Irr klushchu debbesis.

3.

Un mihlestibas gar's
 Irr teescham debbes behrmisch;
 Par pirmu baufli dohd
 Mums to pats Deewa jehrmisch;

Schi grehku pulku fedf,
 Muhs engleem lihdsina
 To zell' us debbesi
 Schi jauki eerahda.

4.

Kas buhtu nabbadsinsch
 Es schinnis semmes behdas
 Kad swehta zerriba
 Ne rahditu man pehdas
 Us zittu muhschibu
 Kas aff'ras schahweht warr! —
 Ik teescham zerriba
 Irr debbes dsimmums arr.

5.

Schahs swehtas mahsinas
 Zur kohpâ allasch zeeti.
 Tahs reisè dsimmuschas
 Irr schirtees ne warr kreeti.
 Kam mihlestibas naw
 Naw ihsta tizziba;
 Wes schahm fur zelsees gan
 Tew firdi zerriba? —

6.

Tad debbes trihnischi
 Jel nahzeet manna firdi! —
 Zè mahjas barrait sew,
 Scho luhgschanu, Deews dsirbi! —
 Kaut pasaulè wiss suhd,
 Schee paleef muhscham mums;
 Ar scheem wirs semmes jaw
 Mums debbes swehtijums.

R. S — 3.

Teefas fluddinafchana.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes,
 ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walfs 1c. 1c. 1c.,
 tohp no Krohna Reschamuischas pagasta teefas wiffi
 tee, kam taisnas prassichanas buhtu pee ta Wezz-
 Matones fainneeka Jenkelu Zehlaba, pahr kurra
 mantu konkurse nospreesta, usfaukti, 8 neddelu star-
 pâ pee schih's teefas peeteiktees, zittabi neweeni wair's
 ne klauhs. Krohna Reschamuischas pagasta teefa,
 22trâ November 1839. 2

Anf's Ehrnik, peesehdetais.

(Nr. 220.) G. Paulborn, pagasta teefas sribweris.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes,
 ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walfs 1c. 1c. 1c.,
 tohp wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu prassi-

fchanas buhtu pee teem nomirruscheem Krohna muishas Skrundeš fainneckeem un kalpeem prohti: Kaupinu fainneeka Jurra Körper, Ruhnaischu fainneeka Anfa Eikert, Kaulinu fainneeka Jurra Kaupmanna, Denna fainneeka kalpa Zahna Undberga, Kettleru fainneeka kalpa Kristap Ekmanna, pee Skrundeš bischa meschalunga peederriga fainneeka Pischula Krista Grandberga, un pee ta pee Krohna muishas Eerahn peederriga fainneeka Eijuscha Fehkaba Heidemanna, tohp usaizinati lihds 20tu Dezember f. g. pee Skrundeš pagasta teefas peeteiktees, jo wehlaq neweenu wairš ne klausihš. Skrundeš pagasta teefa, 6tâ November 1839. 2

R. Kalwiq, peefehdetais.
(Nr. 617.) W. Epplée, pagasta teefas ffrihweris.

No Dundangas pagasta teefas tohp wiffi parradu bewejji ta nespehziabas dehl no mahjahm idlikta Dundangas fainneeka Ushenu Klahwa Krischa Hutmanna zaur scho usaizinati, lihds 22tru Dezember f. g. fcheit peeteiktees, jo wehlaq neweenu wairš ne klausihš.

Dundangas pagasta teefa, 17tâ November 1839. 2
(L. S.) Ernst Sillin, peefehdetais.
(Nr. 257.) Stavenhagen, pagasta teefas ffrihweris.

Wiffi tee, kam taifnas parradu prassifchanas buhtu pee teem pee Muhrumuishas peederrigeem fainneckeem, Zeesu Krischjahna Sidrewiq, un Leies-Plasteru Anfa Weinberg, pahr kurru mantahm iuwentariuma-truhkuma un siktas mahju kohpschanas labbad zaur schihš deenas spreedumu konkurse nospresta, tohp usaizinati, wiswehlaq lihds 16tu Webruâr 1840 pee Muhrumuishas Masas Werkenes pagasta teefas peeteiktees, jo wehlaq neweenu wairš ne klausihš.

Muhrumuishâ, 18tâ November 1839. 2
(L. S.) Janne Kaptein, pagasta wezzakais.
(Nr. 81.) D. Judowiq, pagasta teefas ffrihweris.

Skrundeš pagasta teefa zaur scho finnamu darra, ta 13tâ, 14tâ un 15tâ Dezember pee schihš pagasta teefas un tannis pee schihš pagasta teefas peederrigâš Kaulinu, Ruhnaischu un Pischuku mahjâš daschadas pee semmes kohpschanas un pee mahju buhpschanas bruhfejamas leetas, kâ arri firguš, gohwis, zuhkas un aitas, wairaksohlijatjam uhtrupê pahrdohš.

Skrundeš pagasta teefa, 6tâ November 1839. 1
R. Kalwiq, peefehdetais.
(Nr. 618.) W. Epplée, pagasta teefas ffrihweris.

Naudas, labbibas un prezzu firguš us plazzi. Nihgâ tanni 27tâ November 1839.

		Sudraba nauda.				Sudraba nauda.	
		Nb.	Rp.			Nb.	Rp.
3	rubli 50 kap. papihru naudas gelbeja	1	—	1	pohds kannepu	—	90
5	— papihru naudas	1	42	1	— linnu labbakas surtes	—	2
1	jauns dahlderis	1	32	1	— siktakas surtes	—	1
1	puhrs rubsu	1	35	1	— tabaka	—	—
1	— kweeschu	2	50	1	— dselses	—	—
1	— meeschu	1	5	1	— sweesta	—	—
1	— meeschu = putrainu	1	50	1	— muzza silku, preeschu muzza	—	2
1	— ausu	—	65	1	— wihkschnu muzza	—	9
1	— kweeschu = miltu	3	50	1	— farkanas fahls	—	7
1	— bihdeletu rubsu = miltu	1	80	1	— rupjas leddainas fahls	—	6
1	— rupju rubsu = miltu	1	40	1	— rupjas baltas fahls	—	4
1	— firnu	1	50	1	— smalkas fahls	—	4
1	— linnu = sehklas	3	25	50 graschi irr warra jeb papihres rublis un warra nauda stahw ar papihres naudu weenâ maksâ.			
1	— kannepu = sehklas	1	25				
1	— kimmennu	5	—				

W r i h w b r i k k e h t.

No juhrmallas gubernementu augstas waldischanas pusses: Waldischanas-rahts H. Weitzer.